

MOTION

Kommunfullmäktige 2024-11-18

Motion om gratis broddar för personer över 65 år

Varje år drabbas flertalet av fall och fallskador på vintern. Framförallt är det äldre och pensionärer som har det svårt vid snö och halka. Detta leder till onödiga skador och kostnader för sjukvården.

Lokalpartiet yrkar därför:

- Att kommunen ska ge gratis broddar till de personer över 65 år, som önskar det, i Strängnäs kommun.

Marie Ericsson Drotte
Gruppledare
Ledamot KF
Lokalpartiet

KF § 18

Dnr KS/2024:575 – 034

Motion från Marie Ericsson Drotte (LOK) om gratis broddar för personer över 65 år

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att

1. avslå motionen då åtgärden inte bedöms tillräckligt träffsäker för att prioriteras i relation till andra kommunala åtaganden.

Yrkanden

Marie Ericsson Drotte (OPOL) yrkar bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer bifall mot avslag till motionen och finner att fullmäktige avslår motionen.

Reservation

Marie Ericsson Drotte (OPOL) reserverar sig mot beslutet.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen har fått att bereda motion från Marie Ericsson Drotte (LOK) (numera (OPOL)) om gratis broddar för personer över 65 år. Ärendet berör annan nämnds verksamhetsområde varför yttrande har inhämtats från socialnämnden som i egenskap av huvudberörd nämnd bland annat svarar att åtgärden anses genomförbar och ligga i linje med kommunens mål om ett tryggt och hälsosamt åldrande. Vidare skriver socialnämnden att insatsen kan införas som ett frivilligt erbjudande via kommunens träffpunkter, särskilda boenden och kommunens webbplats. Socialnämndens yttrande i sin helhet framgår av bilagt protokollsutdrag.

Ytterligare beredning

Att införa gratis broddar till personer över 65 år kan medföra en del frågeställningar. Ett exempel är varför insatsen ska riktas mot just denna målgrupp men samtidigt inte till andra grupper som också kan ha behov av utrustning i syfte att minska risk för olyckor eller för att förebygga hälsoproblem i allmänhet. Det senare öppnar upp för att det rimligen bör undersökas huruvida det kan finnas annan utrustning som kommunen kan tillhandahålla utan kostnad för att uppnå samma syfte. Eftersom motionen specifikt pekar ut gratis broddar förhåller sig beredningen fortsatt till detta.

Det finns ett antal kommuner som har valt att dela ut gratis broddar till 65–66 år och äldre inom sitt geografiska område. I Uppsala kommun delas ett begränsat

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

antal om 3 000 ut. Vid utlämnandet krävs att en giltig legitimation kan visas upp både för mottagaren och eventuellt ombud. I det fall syftet med ett sådant förfarande är att styrka åldern likväl som mantalsskrivning inom kommunens geografiska område framgår inte, men hanteringen förekommer i fler av de kommuner som angett att gratis broddar finns för upphämtning.

I det fall kommunen skulle besluta om ett införande är det fullt möjligt att den typ av broddar som köps in inte kommer att passa alla. Ett illapassande halkskydd kan medföra ett sämre skydd mot olyckor likväl som en ökad konsumtion. Detta kan leda till oönskade negativa effekter i form av ökade skador och en konsumtion som inte är förenligt med delmålet ”Minskade men bättre inköp” i Strängnäs kommuns klimat- och energiplan.

Effekten på det lokala näringslivet anses också vara viktigt att ta i beaktande. Insatsen skulle innebära en upphandling av ett stort antal varor av en och samma typ, något som lämpar sig väl för prispress genom konkurrensutsättning och förhandling. Oavsett var i landet en vinnande leverantör har sitt säte, är det rimligt att anta att det lokala näringslivet sammantaget skulle gynnas mer om den som har ett behov själv köper utrustningen i den lokala detaljhandeln.

Utöver vad som framgår ovan har kommunen att förhålla sig till lagkrav om att dess angelägenheter behöver vara av allmänt intresse, samt ha anknytning till kommunens område eller dess medlemmar (2 kap. 1 § kommunallagen). Vad som är ett allmänt intresse får, enligt förarbetena, bedömas med utgångspunkt i åtgärdens lämplighet, ändamålsenlighet och skälighet (prop. 1990/91:117 s. 148 och prop. 2016/17:171 s. 299). I kravet på att en åtgärd ska vara förenligt med allmänintresset ligger ett principiellt förbud mot att lämna understöd åt enskilda eller lämna vederlagsfria ersättningar (jfr. prop. 1948:140 s 73 ff., prop. 1990/91:117 s. 28). I rättspraxis har det flera gånger uttalats att understöd åt enskilda i princip kräver lagstöd. I RÅ 1991 ref. 64 uttalade HFD att:

”För att en kommun skall kunna utbetala understöd eller annan vederlagsfri ersättning till enskilda krävs i princip stöd i lag eller annan författning”.

Att dela ut broddar till en speciell åldersgrupp skulle därför, i enlighet med förarbetsuttalandena, kunna utgöra ett sådant otillåtet understöd.

För att säkerställa att insatsen landar rätt i fråga om målgrupp anses den hantering som flera kommuner har infört fullt rimlig. Dock anses att ett krav om uppvisande av giltig legitimation får full genomslagskraft endast i det fall folkbokföringsadress också kan kontrolleras i samband med utlämnandet.

I mars år 2024 lämnade Socialdemokraterna i Täby kommun in en liknande motion. Kommunstyrelsen föreslog i november samma år att motionen skulle avslås då det inte bedömdes vara en tillräckligt träffsäker åtgärd jämfört med andra kommunala satsningar.

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

Sammantaget kan det ifrågasättas om utdelning av broddar till personer över 65 år är en träffsäker åtgärd som kommunen ska lägga administrativa och ekonomiska resurser på i förhållande till andra kommunala åtaganden.

Ekonomiska konsekvenser för hållbar utveckling

Beslut om att avslå motionen medför inga ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Vid ett bifall skulle kostnaden för inköp av erforderligt antal broddar för utdelning under en vintersäsong vara relativt låg och borde, som framgår av socialnämndens yttrande, understiga direktupphandlingsgränsen på 700 000 kr. Åtgärden riskerar dock att medföra en betydande administrativ börda, exempelvis legitimation och folkbokföringskontroller vid uthämtandet för att säkerställa att rätt målgrupp träffas vilket medför kostnader för personella resurser.

Miljömässiga konsekvenser för hållbar utveckling

Beslutet medför inga miljömässiga konsekvenser för kommunen.

Sociala konsekvenser för hållbar utveckling

Beslutet medför inga sociala konsekvenser för hållbar utveckling.

Uppföljning

Beslutet följs upp inom ramen för ordinarie återrapportering.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag, KS § 17, 2026-02-11, Motion från Marie Ericsson Drotte (LOK) om gratis broddar för personer över 65 år

Protokollsutdrag, SN § 98, 2025-09-24, Yttrande till kommunstyrelsen avseende motion från Marie Ericsson Drotte (LOK) om gratis broddar till personer över 65 år

Delegationsbeslut, Beslut om inhämtande av yttrande från socialnämnden avseende motion om gratis broddar, 2025-01-13

Protokollsutdrag, KF § 209, 2024-11-18, Nyinkomna motioner och interpellationer

Motion från Marie Ericsson Drotte (LOK) om gratis broddar för personer över 65 år, 2024-11-15

Beslutet skickas till

Motionären

Socialnämnden för kännedom

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------